

Abstrakt:

Cílem diplomové práce je podat ucelený přehled o právní úpravě státní podpory podnikání a exportu, zhodnotit současnou úpravu a připravované změny. Tato problematika je silně ovlivněna členstvím České republiky v Evropské unii, která nastavuje legislativní rámec pro poskytování veřejných podpor. Základní pravidla jsou nastavena ve Smlouvě o fungování Evropské unie, která zároveň s několika předpisy ze sekundárního práva obsahuje četné výjimky, jež způsobují, že určité druhy podpor nejsou v rozporu s vnitřním trhem EU. Tyto výjimky míří především na malé a střední podniky a na podporu malého rozsahu.

Druhá část diplomové práce je rozdělena na dvě kapitoly, zabývající se nejprve státní podporou podnikání a následně podporou exportu. Státní podpora podnikání je zaměřena převážně na malé a střední podniky, protože ty jsou nejvíce vystaveny soutěžnímu tlaku a mají největší problémy se svým financováním. Majoritní objem prostředků na podporu podnikání míří z fondů Evropské unie, a proto je jim v práci věnována samostatná podkapitola. Čistě národní programy na podporu podnikání tvoří jen doplňkovou funkci a jsou vyhlašovány s ohledem na to, že prostředků z unijních zdrojů nedosáhnou všechny podniky. V této části se práce dále věnuje dvěma nejdůležitějším zákonům na podporu podnikání v právním řádu České republiky a také dvěma institucím, Agentuře pro podporu podnikání a investice CzechInvest a Českomoravské záruční a rozvojové bance, které administrativně zajišťují tok peněz z evropských a národních fondů směrem k podnikům.

Hlavní problém v oblasti podpory podnikání je zejména ve stavu a v kultivaci podnikatelského prostředí, ve kterém jsou daňové předpisy měněny příliš často nebo na poslední chvíli, a správní náročnost podnikání vykazuje stále značné nedostatky. Příkladem, kam by se podpora podnikání měla ubírat, je v současnosti připravovaný SEED fond v rámci Operačního programu Podnikání a inovace. Spojení podnikatelských zkušeností a know-how s veřejnými prostředky je pravděpodobně nejefektivnější formou podpory podnikání.

V poslední kapitole se práce věnuje státní podpoře podnikání, ve které jsou ovšem čeští zákonodárci opět svázáni mezinárodní a evropskou úpravou, jež nastavuje základní pravidla a limity. Konkrétně jde především o Dohodu o subvencích a vyrovnávacích opatření v rámci WTO a Konsensus OECD. Dosavadní státní pomoc exportu spočívá hlavně v podpořeném financování a pojišťování vývozu prostřednictvím České exportní banky a Exportní a garanční pojišťovací společnosti, které jsou zřízeny zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, a dále také prostřednictvím malého

počtu komerčních bank, jež jsou však ve své činnosti limitovány. Změnou v budoucnu má být přesun služeb pro exportéry více na soukromé subjekty.

Česká republika je silně exportně orientovaná a dotýká se jí ekonomický vývoj v zemích do, kterých nejvíce vyváží, tedy primárně v zemích EU. Jednostranné zaměření exportu je největším rizikem v této oblasti, a proto je nutné do budoucna přehodnotit systém státní podpory exportu a více se soustředit na země, jež mají velký potenciál růstu. S tím souvisí také potřeba přehodnotit dosavadní systém nepřímé nefinanční podpory exportu, který je méně viditelný, přesto pravděpodobně nejdůležitější.